

Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ

Ονούφριος Φαρμακίδης

I. Οι οπαδοί για ελεύθερο διεθνές εμπόριο με πειστικά επιχειρήματα, τα οποία στηρίζονται στο συγκριτικό πλεονέκτημα, αποδεικνύουν ότι το ελεύθερο διεθνές εμπόριο ωφελεί αφενός τους καταναλωτές γιατί αυξάνει τα πραγματικά τους εισοδήματα και αφετέρου τους αναπτυσσόμενους λαούς γιατί τους βοηθά να πουλούν με καλύτερους όρους την παραγωγή τους. Το ελεύθερο εμπόριο δηλαδή βοηθά την παγκόσμια κοινότητα, διότι αυξάνει το βιοτικό επίπεδο όλων των κατοκων του πλανήτη. Η αντίθετη άποψη του προστατευτισμού και των εθνικών κλειστών αγορών είναι εμφανώς μειοψηφία¹. Τούτο διότι θεσμικά το πολυμερές ελεύθερο εμπόριο καθιερώθηκε με τις συμφωνίες για τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου (W.T.O.) και τις σχετικές συμφωνίες για το εμπόριο αγαθών, την διακίνηση υπηρεσιών, τα πνευματικά δικαιώματα, την επίλυση των διαφορών μεταξύ των κρατών στα αρμόδια όργανα του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου. Οι συμφωνίες είναι δεσμευτικές για τα περισσότερα κράτη της υδρογείου, συμμετέχουν και υπακούουν σε αυτές. Παράλληλα πρέπει να αναφερθούμε στις τελωνειακές ενώσεις κρατών, οι σπουδαιότερες από αυτές είναι η Ευρωπαϊκή Κοινότητα, η NAFTA, οι χώρες της ASEAN και η Mercosur. Συνεπώς ο κόσμος διέπεται σχεδόν καθολικά από το καθεστώς του ελεύθερου διεθνούς εμπορίου.

Πρέπει να τονιστεί ότι το ελεύθερο διεθνές εμπόριο είναι μία θεσμική δεσμευτική πραγματικότητα. Οι κανόνες είναι αναγκαστικοί και μερικοί από αυτούς έχουν όχι απλώς διεθνή, δηλαδή η ισχύς τους εξαρτάται από την αποδοχή τους στις εσωτερικές εθνικές έννομες τάξεις, π.χ. κανόνες για τις συμφωνίες περί πνευματικών δικαιωμάτων (TRIP) αλλά υπερεθνικό χαρακτήρα, δηλαδή έχουν ισχύ κατά παραχώρηση της εθνικής κυριαρχίας πάνω και κατά προτεραιότητα από την εθνική έννομη τάξη π.χ. η συνθήκη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Συνεπώς οι οικονομικές και άλλες κοινωνικοπολιτικές θεωρίες που είναι κατά του ελεύθερου εμπορίου μπορεί να βρίσκουν την κατάσταση εξαιρετικώς ανυπόφορη, έχουν κάθε δικαίωμα να προσπαθούν να την ανατρέψουν αλλά όλοι είναι υποχρεωμένοι να υποκύψουν στην νομοθετημένη θεσμική δεσμευτική πραγματικότητα.

Η ανατροπή της πραγματικότητας του ελεύθερου διεθνούς εμπορίου έχει χαρακτηριστεί και σατυρισθεί όμοια με την προσπάθεια των παραγωγών κερών να σταματήσουν την παραγωγή της ηλεκτρικής ενέργειας και το φθηνό ανταγωνιστικό φως του ήλιου².

2. Δεδομένης της πραγματικότητας που έχει επιβληθεί με τις συμφωνίες για το πολυμερές εμπόριο τις συμφωνίες του Π.Ο.Ε. και τις υπερεθνικές συμφωνίες της Ε.Κ. πρέπει να εξετάσουμε την οικονομικοπολιτική θέση της χώρας μας πάντοτε μέσα στα πλαίσια υποχρεωτικών θεμελιωδών νομικών αρχών οι οποίες είναι είτε νομικά απαραβίαστες διότι συνοδεύονται από κυρώσεις κυρίως επώδυνων χρηματικών προστίμων και απαγορεύσεων εμπορίου και παραγωγής, είτε μπορούν να παραβιασθούν αλλά προκαλούν αλυσιδωτές κυρώσεις και θέτουν τον παραβάτη στο πολιτικό περιθώριο παγκόσμιων οικονομικών οργανισμών.

Δεν πρέπει μα ήσμονείται όσον αφορά την Ελλάδα ότι δεσμεύεται από τις συμφωνίες της GATT 47/94 διότι ως μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπάγεται στην δικαιοδοσία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου το οποίο έχει αποφανθεί ότι τα μέλη κράτη της Ε.Ε. δεσμεύονται από τις ρυθμίσεις της GATT³. Η Ευρωπαϊκή Ένωση εκπροσωπείται στον Π.Ο.Ε. ενιαία παρόλο που στις ψηφοφορίες έχει 15 ψήφους, όσα δηλαδή και τα κράτη μέλη.

Η Ελλάδα έχει εκχωρήσει ρητά και πέραν πάσης αμφισβήτησης τα κυριαρχικά της δικαιώματα όσον αφορά το εξωτερικό εμπόριό της στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα (άρθρο 113, Συνθ. Ε.Ε.). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαπραγματεύεται εξ ονόματος των κρατών μελών τις συμφωνίες της εξωτερικής εμπορικής πολιτικής και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συνάπτει τις συμφωνίες εξωτερικού εμπορίου, αλλά περαιτέρω λαμβάνει μέτρα της κοινής εμπορικής πολιτικής. Ο συντονισμός της κοινής εμπορικής πολιτικής είναι αρμοδιότητα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, η οποία από απόψεως ποσοτικών και ποιοτικών αρμοδιοτήτων είναι διαφορετική από την εξωτερική εμπορική πολιτική.

Η αποκλειστική αρμοδιότητα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για συντονισμό της κοινής εξωτερικής πολιτικής (άρθρο 113, Συνθ. Ε.Κ.) σημαίνει μόνο εκπροσώπηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο εξωτερικό εμπόριο, όμως είναι πολύπλοκο σύστημα πολιτικών και νομικών ισορροπιών δεσμεύει την αρμοδιότητα αυτή της Επιτροπής. Οι συμφωνίες για το εξωτερικό εμπόριο πρέπει να εγκριθούν από τα 2/3 των μελών του Συμβουλίου. Αυτό συνεπάγεται δυνατότητα πίεσης των κρατών μελών στις διαπραγματεύσεις και στενή παρακολούθηση των εξελίξεων.

Δύο παραδείγματα τέτοιων πιέσεων είναι της Γαλλίας για την εξωτερική αγροτική πολιτική και της Ελλάδας για τις συμφωνίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την Τουρκία.

Σημειώνεται ότι η παγκόσμια κοινότητα του εμπορίου συνάπτει συμφωνίες με κράτη ποικιλόμορφου πολιτεύματος σε αντίθεση με τα μέλη κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που έχουν ως τύπο πολιτεύματος την αστική κοινοβουλευτική δημοκρατία.

Όμως κοινή εξωτερική πολιτική δεν είναι εφικτή χωρίς συντονισμό της κοινής εμπορικής πολιτικής. Δηλαδή η ενιαία αγορά πρέπει να λαμβάνει στο εσωτερικό της τέτοια μέτρα ώστε να συντονίζεται με την πολιτική του εξωτερικού εμπορίου. Τα ενιαία μέτρα της κοινής εμπορικής πολιτικής γίνονται υποχρεωτικά διότι θεσπίζονται βάσει ενιαίων θεμελιωδών νομικών και οργανωτικών αρχών. Περαιτέρω πρέπει η Ευρωπαϊκή Κοινότητα βάσει και του άρθρου 2 Συνθ. Ε.Κ. να προωθεί τις θεμελιώδεις αρχές της κοινής εσωτερικής πολιτικής στο Παγκόσμιο Εμπόριο.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- ¹ Lord Macaulay. *Essay on Mitford's History of Greece* (1824), "Free trade, one of the greatest blessings which a government can confer on a people, is in almost in every country unpopular".
- ² Ο Φρειδ. Μπαστιά, 1846, έγραψε μια χιουμοριστική αίτηση στο Κοινοβούλιο για την ψήφιση νόμου "περί προστασίας την παραγωγής των κεριών".
Κύριοι,
Υποφέρουμε από μία καταστροφική ξενόφερτη εισαγωγή που πλημμύρισε την εσωτερική αγορά με όρους αθέμιτα φτηνούς για την εγχώρια παραγωγή. Όλοι οι καταναλωτές στρέφονται σ' αυτή με συνέπεια ο ανθηρός κλάδος της Γαλλικής Οικονομίας, ο οποίος προσφέρει φόρους και εργασία να είναι καταδικασμένος σε πλήρη στασιμότητα. Αυτή η ανταγωνιστική εισαγωγή που προκαλεί τον πόλεμο δεν είναι άλλη από το φως του ήλιου. Σας ζητούμε δια νόμου να κλείσετε όλα τα παράθυρα, τους φεγγίτες, τις κουρτίνες, τις οπές και με μία λέξη όλα τα ανοίγματα δια των οποίων το φως του ήλιου εισέρχεται στις οικοδομές (F. Bastiat, *Economic Sophisms* 56-57 [Goddard Trans. 1964]).
- ³ *International Fruit Comrany* κ.Κοιν. 21-24/72, στο Eu GH 1972, 12 19.